

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztői iroda: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-né íratottai és rendelési irodájában (az Andrássy-szobor és iskola-utca sarkán levő Kadics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjéssy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszömlamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítottatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 50 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

IV. évfolyam.

Vasárnap 1895. évi április 28-án.

17. szám.

Délmagyarországi kulturegyesület.*)

Körülbelül két éve, hogy e tárgyról a lap hasábjain röviden szóltam. Nemsokára azután azon kis cikk vizszhangja gyanánt egy előttem ismeretlen hazafi szintén az ügy mellett érvelt s annak szükségességét és nemes intenczióit, valamint létesíthetőségét bizonyítgatta.

Azóta Temes megye és a délvidék lakosságát s ennek anyagi és kulturális viszonyait még jobban megismerve, tapasztalván a községek lakosainak részint a kulturális téren való elmaradottságát, részint fogékonyosságát a szép, jó és nemes dolgok iránt s hogy ezekért anyagi viszonyaikhoz képest áldozatra is készek, még jobban megerősödött azon hitem, hogy itt egy kulturális egyesület jó vezetés mellett, kellő tapintattal rövid idő alatt oly kiváló sikereket érhetne el, hogy az ország többi hasonló egyesületei mellett teljes joggal megállhatna.

Hogy szükség volna rá? Azt fölöslegesnek tartom bizonyítgatni. A viszonyokkal ismerős úgy is tudja, a ki pedig nem tudja, annak jobban és körülményesebben

*) E cikket a Temesvárott megjelenő „Délmagyarországi Közöny” napilap számára írta Gál Kálmán a ferhétemplomi főgymnasium jeles tanára. Közöljük mi is, a mennyiben a benne foglaltakat mindenben aláírjuk. Sz

lehet kifejteni előszóval, mint egy rövid hírlapi cikk keretében. Egyet azonban fel-említek, mert ezt oly oknak tartom, hogy a leendő egyesületnek is egyik legfőbb feladatául tekintem. Értem már a gróf Csáky volt közoktatásügyi miniszter kezdeményezéséből törvénynyé vált óvodák és gyermekmenhelyek létesítését. Legsürgősebb, nélkülözhetlenebb feladata ez bármely kulturális egyesületnek is.

Nem magyar sovínisztikus érzelmek, vagy a mint a nemzetiségi korifeusok mondják: dühös, vad magyar (!) gondolkozásmód mondatják azt velem, hanem igen is igaz hazafias érzés, a népnek, az egész ország összes népének és ezek gyermekeinek általános értelmi fokozása, emelése, a mell csak így és rendes iskolázás útján érhető el. Segítse ezen egyesület is a hatóságokat és az állam kormányát az általános kultúra fejlesztésében. Ezt pedig tenni fogja, ha minden község intelligenciája, vezető férfiai és értelmesebb polgárai az eszmének megnyerhető; mert nem lehet gondolni szülőt, a ki gyermekei boldogulását, előhaladását ne akarná vagy éppen annak útjába akadályokat gördítene.

A nép, legyen az német, román, szerb magyar nyelvű, megérti azokat és hálás is tud lenni azok iránt, a kik igaz odaadás-

sal, önzetlenül akarnak rajta segíten is ha egyszer erről meggyőződött, támogatni is kész bárkit (legyen az bár úr), mert büszke rá, ha az ő gyermeke több lesz, mint apja volt.

Többször elgondolkoztam arról, hogy ez a gazdag Bánát, ennek nagy urai, intelligens középosztálya miért nem mozdulnak egy nagy, életerős, tette kész kulturális egyesület alakítására. Mily szépen fejlődnek és mily sokat tesznek a felvidéki a, fiatal Dunántuli s főleg az erdélyi kulturális egyesületek. Ha ama vidékeken szükség van rájuk, bizony százszor nagyobb szolgálókat tenne ily egyesület a Délvidéken.

Avagy mi áll útjában annak, hogy a pancsovai Gromon-egylet, temesvári, resiczabányai és verseczi magyar nyelvterjesztő egyesületek, a lugosi színügygyámoló egylet s a többi városokban létező kulturális egyletek egy nagy, erős, jól szervezett, központtal bíró egyesületté váljanak? Nem kétlem, hogy mindezek egyesülése oly szép lendületet adnának az eszmének, a melynek mindenik amugy is szolgálatában áll, hogy egyik sem bánná meg az egyesülést, az általános művelődésnek pedig kiváló szolgálókat tehetnének.

Ezen egyesület aegise alatt bizonyára szebb fejlődést venne a szini szövetkezet

TÁRCZA.

Referáda.

Abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy megbízható értesüléseim alapján egész határozottan referálhatok az arvaszéki elnök lemondásáról.

Sikkasztásról szó sem lehet. A közelmúlt viharos évek után, mikkor Sallay Nácsi fegyelmet kapott, az öreg Várnait pedig egyenesen elcsapták, még nem szedte össze magát az arvapénztár anynyira, hogy abból sikkasztani is lehetne. Különben is az arvaszéki elnök felül áll minden gyanúsítgatáson.

A jegyzőkönyvi kivonat, a mely szerint lemondását a közgyűlés sajnálattal vette tudomásul, nem csak azért készült olyan szépnek, mert a főjegyző tolla alól csak stilsztikai remek szokott kikerülni, hanem azért is, mert igazi érdemet akartak vele illoen megjutalmazni.

Benne volt abban a jegyzőkönyvi kivonatban, hogy a megyei történet lapjaira arany betukkel ve-ödik be az arvaszéki elnök hivataloskodása; hivatkozás történt a mustarmagra, melyből köztudomás szerint terebélyes fa nő, s egyenes aposztrofálás a magyarok istenéhez, hogy áldásaival jutalmazza meg az igazi érdemét . . . Nem, ilyen átirat után szó se legyen obbé si kkasztásról.

Sokkal valószínűbbnek tartom, hogy lemondása a városi arvaszék elnökének a meg-nemesítésével függ össze.

Kényes és bonyodalmas ügy ez: igazán gondolkozoba éjt, hogy félre merjem-e vonni róla a függőnyt? Mert függöny mögött történt az egész; ha talállok belőle mondani részleteket, az szeliden szölvá indiszkréczió leszen, kasziói nyelven — egyenes komiszság.

Tulajdonképen kész nevétség egy lapon említeni a városi arvaszék elnökét a megyeivel Egymas mellé allítani a várost és a megyét! Amaz a parvenu; jött-ment eszismadiáknak és szucsóknak a gyülekezete. Német volt az istenadta valamennyi, még ugy félszázad előtt is Hanem persze, fogaikhoz verték a garast, gazdagodtak, terjeszkedtek, s Ferdinánd királytól városi justt szereztek. Ejnye, ő felsege is jobban megnezhette volna, kinek osztogatja a privilegiumait.

Ah, a megye, az egészen más. Ha nem is Álmos vezér, de legrosszabb esetben is Szent Istvan már megalapította. Tessék megnézni a leveles archívumot: a mi megyei uraink ugyan nem bolygatják, de biztosan nyomának kell ott lenni, hogy mennyi bajból, török, tatár pusztításból gázolt ki már ez a vármegye. Es micsoda családok vannak itt uralmon ma is! Régi nemes valamennyi; azt hiszem, az őseik Hunyor és Magyar korában is alispánok meg főjegyzők voltak már. Mint mikor a régi, hatvanas to-

kaji mellé oda furakodik egy palaczk savószínű tavalyi kerti vinkó, s avval henczeg: én is csak bor vagyok ám, mint te: igazán éppen ilyen a város erolködése is. Azt hiszi szegény, hogy annyit ér, mint a vármegye.

Pedig dehogy! A megyebálon (mert farsang léven, ezt illik első argumentumnak előhoznom) ott tánczol a környék szine java. Lám, még a koszvényes őrnagy is rászánta magát egy négyesre. Aholni, maga a főspan is oda vegyül a mulatók közé. Cifra dolmányos huszarok a teremajtóban; három varmegye legjobb cigányai a podiumon; csupa gentry, csupa jó familiából való gyerek meg lány a tánczolók között. Egy sincs olyan, a kinek legalább két prediktátuma ne volna. Nincs bizony.

Es — no nevesetek mar mar — nagy irigységében bált rendezett a város is. Nagyra voltak vele, hogy a tánczot a polgármesterük nyítja meg? Oh az az ő polgármesterük! Az apja gombkötő volt, valami bajor familiából szakadt ide. A fiu itthon iskolázott, nevelőt sem tartottak mellette, még ő járt más hazához tanítoskodni. A hogy fölcseperedett, a kaszinóban (már mint a polgárban, mert a másikba, az igaziba egy gombkötő fia ugyan be nem teszi a lábát) ő beszélt legtöbbit és legtöbbit és legnagyobb hangon. Ezért lett belőle polgármester.

Különben, a milyen a polgármester, olyan szedett-vedett népség a többi is. Mesterember

ügye is, a mely a mily dicséretreméltó és hazafias támogatás mellett indult meg, épp oly kudarczsal fog végződni, ha csak nagyobb erélyvel és az összes magyar intelligencia közreműködésével a városok meg nem mentik.

Természetes, hogy fiók-egyleteknek életerős úgy is megmaradnának, sőt városokként és nagy községként újak is keletkezének.

Torontál, Temes, Krassó-Szörény megyék hazafias vezérei, az intelligencia s főleg a már létező egyesületek igazgatóságai hervadhatatlan érdemeket szerezének maguknak, ha az itt elmondottakat megszívlelve, a Délmagyarországi kultur-egyesületet létrehoznák.

A milleniumi ünneptől még egy év választ el. Éppen elég arra, hogy az eszmét magukévé téve, az 1895. év végén, vagy az 1896. év első felében megalakuljon azon egyesület, melynek oly szép czélja van, mint volna ennek s melyet tapintatosan vezetve ellenségeinknek is megmutathatók, hogy az ő érdekük épp úgy, mint a miénk, a kultúra terjedése.

Napi hírek.

Személyi hírek. Bulcsó Jankó Lajos tabornok a szegedi honvédkerület parancsnoka a múlt vasárnap városunkba érkezett, hogy a verseczi magy. kir. 7-ik honvédgyalog ezredet megvizsgálja. Szemle után, kedden visszautazott szegedre. Mint hírlík, legközelebb József kir. főherceg ő fensége is szerencsétlenül fogja városunkat.

Dr. Demeczky Mihály egyet. m. tanár, tart. m. k. honvéd százados az országos közoktatásügyi bizottság tagja a vallás és közokt. miniszter megbízásából a múlt vasárnap este városunkba érkezett és a múlt hét folyamán megvizsgálta allami főreáliskolánk tanulmányi állapotát. Minden osztályban majd minden tanár előadásán megjelent szombaton déluan pedig hosszabb ideig tartott tanácskozási munkában megbeszélte a tanári karral a tanintézet felvirágzására czélzó eszméket és azok keresztül vitelének módjait. A kiküldött miniszteri bizt. humánus eljárásával, és szeretetreméltó modrával teljesen meghódította a tanári testületet, mely ragaszkodásán több szép jelet mutatott. Dr. Demeczky, nejét szül. Wolf J. urnót is elhozta városunkba s a szép tehetségű festő több igen sikerült aquarel képet festett várhegyünk tájéről. A miniszteri kiküldött ma vasárnap reggel utazott vissza a fővárosba.

vagy boltos familiából lettek a város urai. A város egyébként nem érdemel külön urakat, de az mégis rettenetes, hogy ez a kompanya úgy viselkedik, mintha egyrangú volna a megyével, s alázatos felterjesztések helyett egyszerűen csak átiratnak czimezi a mondani valót, ha levelezni akar vele.

Arvaszékünk szeretett elnöke különösen haragos volt, a mért a változott idők ezt a vegyes társaságot egy rangba hozták a vármegyével. S az is igen természetes, hogy haragját majdnem kizárólag egy emberre pazarolta: a városi arvaszék elnöke.

Ez a szemtelen ember toladó bizalmaskodásában kolléga urnak merete nevezni.

Kolléga urnak! Ostobaság! Széki és hegyi Hegyszéki Tamás meg Müller Ignác kollégák. Hegyszéki Tamás, a kinek az öreg apja alispán volt, és Müller Ignác, a kinek az apja főfőskereskedő. Müller Ignác a ki fiatal korában még az adófelügyelő lányától is kosarat kapott (most egy élelmezési őrmester özvegyét vette el), és Hegyszéki Tamás, a ki után fiatal korában még a főbíró lánya is hiába sohajtozott (most született Malmosi baronessa a felesége).

Kolléga urnak! Mi kevesen, a kik ezt tudtuk (mert Hegyszéki Tamás nem igen híresztelte a botrányt) értettük és méltányoltuk arvaszékünk szeretett elnökének a felhaborodását. Tanácsokat is adtunk neki:

— Rakassa el a hajdukkal. Tamás bátyám!

— Nem teszem.

— Hát botozza meg maga az utcán.

— Kár lesz a botomért.

Előléptetés Waldherr József magy. kir. áll. főreál. iskolai tanárt, ki közel husz évi verseczi működése alatt a város polgárságának osztatlan tiszteletét és szeretét kivívta, — s legidősebb verseczi professorunk — a vallás és közoktatásügyi miniszterium a IX-ik rangosztály 1-ső fokozatába léptette elő. A legmelegebben gratulálunk a jól megérdemelt kitüntetéshez.

Egyházi. A mai vásárnapon 1/8 órakor a fiúk első szent áldozása lesz; ennek folytán a 1/9 órai mise elesik; a többi isteni tisztelet a rendes.

Hymen. Van Royen H. I., Van Royen K. J. testvére eljegyezte ő moraviczai Heinrich Nándor leányát, Heinrich Ida kisasszonyt, Jeszenszky Béla nagybirtokos sógornőjét.

Esküvők. A múlt héten a verseczi aranyfiatalságnak három előkelő tagja vette fel Hymen rózsalánczait. Karpf Lajos magy. kir. áll. főreál. iskolai tanár d. u. 6 órakor vezette oltárhoz a főreál. iskola épületében Hartmanszky Blanka kisasszonyt. Nagy-Szombatból. Az esküvői szertartást tites Futó Zoltán temesvári ref. lelkész végezte, s az „arany-szajú lelkész”, ritka szép magas szárnyalású beszédet intézett a fiatal párhoz és a jelenvolt intelligens közönséghez. Mint násznagyok Buday József főreál. isk. igazgató, és Perjessy Lajos főreál. isk. tanár szerepeltek. Ugyanazon időben a rom. kath. templomban is fényes esküvő volt. A nagy templom zsúfolásig megtelt közönséggel. Gérecz Karoly áll. főreál. isk. tanár vezette oltárhoz Atkary Vilma kisasszonyt. A násznep közt jelenvolt Seemayer János kir. tan. polgármester is. Majdnem ugyanazon órában Szörényi Gyula szászabányai kir. al. járásbíró esküvőre öök huséget fehértemplomban Kremling Krisztina kisasszonynak. A ritka fényvel megtartott esküvőn nagy-szamu vendég vett részt. Násznagyok voltak: a vőlegény nagybátyja Répanszky István, Répanszky B. törvényszéki bíró atyja és Arndt őrnagy Kolozsvárról. Fogadja a három új pár legőszintébb szerencse kívánatainkat. Ma délelőtt pedig 1/2 12 órakor vezeti oltárhoz Mangiucca J. mehadiai kórorvos, Moldovan Simon városi főügyész kedves leányát Martha k. a. Gratulálunk!

Majusi ajátosságok. Május 1-én kezdődnek meg az itteni rom. kath. templomban a majusi ajátosságok és tartatnak minden szerdán, szombaton és vasárnap esteli 6 órakor német, azonkívül minden vasárnap délelőtti 11 ó. magyar nyelvű sz. beszéddel. — r.

Alapkö letétel. Az épülő félben levő gor. kel. szerb. népiskolák alapkö letetele a múlt vasárnap nagy unnepegyességek közt folyt le. A szertartást egyházi részét Dimitrievics Nektarius püspök végezte fényes segédlettel, mely után az unnepegy jelentőséget Czveics György ügyvéd fejtegette a város tanácsának és a nagyszamu közönségnek jelenlétében.

— Hát akkor mit csinál vele, Provokálja?

— Müller Ignácok s egyáltalán városi tisztviselők nem parbaképesek.

— Abba akarja hagyni az egeszet?

— Dehogyan hagyom abba. Ott sujtom, a hol legjobban fáj neki. Elveszem a kényerét. Tudjátok, az idén lesz megint választás a városnal. (Nem mondta, hogy restauráció lesz, mert ez a kedves szó összeforrott a megyei étellel. Ma már sokkal arisztokratikusabban hangzik, hogy sem evvel lehetne illetni a városi emberek alkotmányos csetepatéját.)

Igen, igen választás készült a városnal. És szeki meg hegyi Hegyszéki Tamás nem félt belekeveredni ebbe a választási komediába, csak hogy Müller Ignácot kibuktassa az arvaszéki elnökségből. Egyáltalán micsoda furadolog az, hogy a városoknak legyen arvaszéki elnöke. De ha már van, akkor ne legyen az Müller Ignác.

Sorra parolázott a csizmadiákkal, szücsökkel és fuserkereskedőkkel. Még egy zsidó bórkereskedővel is nyajaskodott, csak hogy Müller Ignácot ne legyen újra elnök.

Fenn a megyeháza persze elszörnyüködünk, hogy milyen demokrata lett egyszerre az öreg ur. Az alispán csitítgatott:

— Ne bántások. Ha sárba esik a gyémánt marad.

Gyémánt marad, úgy van. S mi mind helyben hagyta hogy Helyszéki Tamás érdeimeiből nem von le semmit az a kézszerítés, a mit bórkereskedővel váltott.

Először a rokonságából akart volna bejuttatni valakit a Müller Ignác helyére. A fiu

Versecz a törvényszékért. Városunk törvényhatósága R. Nikolics Sándor főispán elnöke alatt tartott tegnapi közgyűlésében a jogügyi bizottság és tanács egyhangu indítványára egyhangulag elhatározza, hogy a kir. törvényszéknek Verseczen leendő felállítása érdekében egy kelően indokolt újabb felterjesztés intéztesék a Nagyméltóságú magy. kir. igazságügy miniszterhez azzal, hogy Versecz város hajlandó a felállítandó törvényszéki épületet a nagymélt. igazságügy miniszteri utasítás értelmében kidolgozandó tervek szerint kiépíteni. Együttal megkeresendők az érdekelt községek, hogy legkésőbb ápril hó végeig jelentsék ki, vajjon hozzá járulnak e ezen felterjesztéshez a mely esetben felhivatnak, hogy a május hó közepe táján a Miniszteriumhoz küldendő deputációban egy-két taggal képviseltesék magukat. Városatyáinknak ezen szép elhatározása a legjobb benyomást keltette a intelligencia és polgárság körében, s az elismerés vizsgálóra fog találni, úgy a temesvári ügyvédi, — mint a kereskedelmi és iparkamra tagjainak körében is. A Fehértemplomi kir. törvényszéknek Verseczre való áthelyezése a kerületi kir. tábla bírói karának is leghőbb óhajta, sőt a jelenleg fehértemplomban működő bírák és ügyvédek leguagyobb része is belátja, hogy a jogszolgáltatás jól felfogott érdeke szinte követeli a törvényszék áthelyezését.

Tanító gyűlés. A délmagyarországi általános tanító egyesület verseczi fiokja ez idei tavaszi közgyűlését május hó 8-an fogja megtartani Gattajan.

A városi iskolaszék múlt szerdán Seemayer János kir. tan. elnöke alatt ülést tartott, mely alkalommal. Nehai Wittmann tanító osztályának vezetését Grünvald Felix h. tanitor bizta s egyben elhatározta, hogy a rendes tanítói állásra a pályázatot június 15-ke határidővel írta. — Az iskolaszék tagjai gyűlés után megtekintették a közs. isk. épületben elhelyezett s jelenleg rendezés alatt álló városi muzeumot is s a polgármester, mint a muzeumi bizottság elnöke a vasszorgalmú Mil-leker B. tanító, mint a muzeum rendezője és öre, előtt a szakszerű elrendezésért és fáradhatlan utánjárásért kifejezte elismerés és köszönetet.

Felhívás az országban létező összes kereskedelmi társulatokhoz. Az 1896-iki ezredeves

tiltakozott hadonászott, hogy ő tul nem éli azt a szegyet, hogy a városnai tegyék meg hivatalnoknak, a familia is panaszkodott, hogy a család becsületén örökös szennyfolt lenne egy városi tisztviselő, hanem Hegyszéki Tamás kirtartott a szándeka mellett.

— A gyerek úgy is olyan ostoba, hogy még a megyénél sem használhatjuk. Még a megyénél sem! Az ilyen fiu megérdemli, hogy a városhoz kerüljön be.

Csak hogy a számításait keresztül húzta a városiak megatalkodott csokonyossége. Ő nekik nem kell gentry fiu, van elég arra való ember maguk közt is. Már akkor inkább a Müller Ignácot választják.

— Jaj csak azt ne, nyögött fel Hegyszéki Tamás. Elejtette a rokonyereket (az halásan köszönte meg a jó akaratát), s nyomban egy kezdő ügyvédecskét kezdett partolni. Annak közönséges hivatalszolgá az apja; nem lehet kifogása ellene senkinek.

Buzgón bejárt minden házat, a hol voksra volt kilatas; mi kedvet kaptunk a demokratadihoz, és segítettünk neki. A vármegye harcza volt ez a nyarspolgárokkal; nos, ez az utolsó próba, majd meglátjuk, melyikünk az erősebb?

Müller Ignác erősebb volt tizenkét szavazattal. Az a bórkereskedő is rája voksolt le; no hiszen leheted, gazember, míg Hegyszéki Tamás megint kezét az neked!

Arvaszékünk szeretett elnökét ez a csapás úgy leverte, hogy már akkor be akarta nyujtani a lemondását. De a főjegyzőnek egy szónoklatára, a egyebek közt azt is hangsúlyozta, hogy csak sást nemzenek a sasok, s nem Nubia párducz szulte Müller Ignácot, azt a

országos kiállítás V. (kereskedelm-, pénz- és hitelügyi) csoportjában külön osztály van tervezve a kereskedelem érdekeit szolgáló intézmények számára. Ide tartoznak az összes kereskedelmi társulatok és egyesületek, amelyek bármily uton, ha csak társas összejövetelek és felolvasások által is, a kereskedelem érdekeinek szemmel tartását és előmozdítását tűzték ki feladatukul. A csoport programja szerint e társulatok egy-egy dolgozatban ismertetni fognak történetüket, keletkezésük és működésük viszonyait s esetleg rajzokban és fényképekben bemutatni helyiségeik külső alakját és berendezését. A szóban levő társulatok közül azok, amelyekről a csoport intéző bizottságának tudomása volt, közvetlenül már föl lettek szólítva a kiállításon való részvételre. Meglehet azonban, sőt valószínű, hogy több kereskedelmi érdeket szolgáló társulat, minthogy címüket a bizottság nem ismerte, nem kapott felszólítást. Ez után hívjuk fel tehát az illetőket, hogy a fentebbiek szerint a kiállításban részt venni és ebbeli határozatokról a kiállítás igazgatóságát folyó évi május hó végeig értesíteni sziveskedjenek. Megjegyzendő, hogy ebből semmiféle költség sem az igénybe veendő helyért, sem az installatioért és felügyeletért nem fogja őket terhelni. Egyben felhívjuk a társulatok közül azokat, amelyeknek birtokában a régebbi szabadalmas kereskedői társulatok hagyatékai (szabadalmi levelek, számadási- és jegyzőkönyvek, kereskedői czéhládák, pecsétek stb.) vannak, hogy ezeket is a csoport kiállítása az említett határig bejelenteni sziveskedjenek. Budapest, 1895. ápril hó 16-an. Falk Miksa s. k., Lukács Antal s. k. az 1896-iki ezredéves országos kiállítás kereskedelm-, pénz- és hitelügyi csoportjának elnökei.

Német muzsa. A Duba L. igazgatása alatt álló, s jelenleg városunkban működő német színtársulatot gyengén partfogolja a publikum, dacára annak, hogy jelenleg Hartmann O. a szász udvari színház tagja is itt vendégszerepel.

Panoráma. Az Andrássy-sétátéren fekvő Georgevics-féle házban a dohány nagytözsde melletti bálhelyiségekben néhány nap óta rendkívül vonzó és érdekes látni valót képez az úgynevezett „Nemzetközi panoráma” — melyben már a múlt évben is alkalma volt gyönyörködni városunk közönségének. A látogató nyugodtan leül egy székre szemét az üveghez illesztí szeme előtt elvonultak a legszebb tájak hű fényképei. Jelenleg Helveczia hó takart mezői, és regényes vidékeinek képei vannak sorrendben. A panorámát nagyobbára intelligens közönség látogatja.

A vértetű. A földmívelésügyi miniszter szigorú utasítást küldött szét az ország minden hatóságához a vértetű irtása érdekében. A vértetű legjobban szereti az almafákat s ezeken óriási károkat tesz. Ép ezért a szigorú védekezés céljából meg van tiltva a vértetű által

gyáva nyulat . . . oh, igen erre a szép szónoklatra Hegyszéki Tamás könyekig meghatva, a jelenlévők zajos tetszése mellett vont vissza lemondását.

Sajnos, hogy csak rövid időre. Mert egy évvel utána ő felsége közelben vadászott. A város kuldottségét a nathás polgármester helyett Müller Ignác vezette. Én nem tudom, hova, hova, nem furakodott be ez az ember, de bizonyos, hogy jól csinálta a dolgát: a vadászat után nemességet kapott és királyi tanácsos lett.

Körösvári Müller Ignác, kir. tanácsos, árvaszéki elnök: oh milyen szemtelenul hivalkodók voltak ezek a nevjegyek.

Uján az a bankett, a mit a város rendezett az új kir. tanácsos tiszteletére! Müller Ignácnak a sajátkezu meghívója, a melyben Hegyszéki Tamást megint kollégának czimetzte! A pesti lapok nagyhangu referadái, a mikben úgy emlegettek Müller Ignácot, mint a környék legelső emberét!

Ime, ez az ok, a miért árvaszékünk szeretett elnöke másodsor is, s immár véglegesen lekoszönt. Ennyi megaláztatást Hegyszéki Tamás el nem viselhet soha!

Kárpótolja őt az az egyértelmű tisztelet, a mivel körülveszük, s a minek főjegyzők aranytolla oly hiven kifejezést is adott; kárpótolja a közmegevetés, melynek Müller Ignácot a megyei intézőkörök nyomban a bankett után adták.

A ki pedig mindezek után sikkasztást mer emlegetni, annak meggyűlik a baja vármegyénk minden kardforgató ifjával.

Budai L.

ellepett fákat árusítani, vagy azokról ojtó galyakat szedni.

Hálatlan színigazgató. F ü r e d i Károly a „Délvidéki Színiszövetkezet” szubvencionált társulatának volt directora méltán megérdemli ezen fentebbi czímet, de azon leveleért melyet a „Torontál”-hoz intézet — méltán megérdemelné még más is. F ü r e d i tudvalevőleg azt kérelmezte a színi szövetkezettől, hogy téli évadot jövőre is ő kapja meg. A lugosi vezér színigyggyámoltó egyesület azonban azon ajánlatot tette a szövetkezett városoknak, hogy F ü r e d i kérvényének mellőzésével pályázat irassék ki. A director úr erre méregbe jött, s kivágta a következő epistolát. „Én a szövetkezet városaiért 1894. november hónapjában pályáztam, azaz a színházak atengedését kérelmeztem — tehát akkor, mikor még csak sejtetem sem volt, hogy Versecz, Fehértemplom és Pancsova hogy fogja színtársulatjának existenciális kérdését megoldani — a jelen évadban. — Hogy pedig mily eredményt értem el az anyagi és megélhetés szempontjából? a legnagyobb szomorúsággal konstátálhatom, hogy hajdan a Piro pocson és Kutyabagason megtelepedett Thalia-papok is jobban és tisztességesebben élhettek meg a pártolás alapján mint a nagy apparatussal szervezett délvidéki színi szövetkezett társulata. Meg vagyok ugyan győződve, hogy az általános ripsz az, hogy ilyen meg olyan rossz társulatom volt stb., de erre az a megjegyzésem, hogy ha eltekintünk attól a tényről, hogy a szövetkezet színtársulata 3000 frtos budgettel dolgozott havonta, de ezzel az esetleges rosznak mondott és agyonkritizált színtársulattal kaptam meg egyhangulag a Zombor (Baja) városi színházat, mely egész idényü. — No már most vonjuk össze az én szerény levelemet a szövetkezet lugosi határozatával, és mi a végeredmény? hogy a szövetkezet színtársulata nem állhat fenn. — Nagybecskerek előkelő és aldozni kész közönségének igényeit Fehértemplom vagy Pancsova nem követelheti magának, mert a legjobban látogatott ház jövedelmei az 50 frtot sem érhetik el, a szokasos és napi rendén levők pedig 5, záge 8 frt (brutto) összegnek elég szép, de egy kissé furcsa dolog és cifra nyomorúság. Lugos és Beeskerek, nézetem szerint, még 4 hónapon keresztül, mint testvérvarosok, szövetkezet nélkül egy 2500 frtos társulatot fenntarthatna méltányos szubvencionálás mellett. Tehát fajó szívvél veszek búcsút a szövetkezettől . . . stb.” Pancsova, április 17. F ü r e d i Károly, a Zombor-Baja városi állandó színházak igazgatója. Eszünkbe sincs, hogy F ü r e d i vel polemizáljunk, de városunk magyar közönségének jó hírneve érdekében ki kell jelentenünk, hogy Verseczre vonatkozó állításai — a valóságnak nem felelnek meg. A biztosított 1200 frt bérletet, a 150 frt egyleti subvencziót megkapta, s az egy hónapra terjedő színi idény utolsó három hetében szépen partfogolta közönségünk a társulatot. Ugy látszik elfeledte F ü r e d i, hogy a múlt évben maga jelentette, hogy a rövid színi idényt alatt közel 5000 frt bevétele volt.

Uj vegyi szer a peronoszpóra ellen. A „Magyar Gazdak Lapja” következő sorokban ajánl egy ily kompozitumot: „Antiperonosporin egy új vegyi szer, mely a peronoszpóra tova terjedését meggátolni van hivatva. Ezen kitünő szer részszulfatból, ugyszinté más a fertőtlenítést előmozdító alkatrészekből áll és a rézgalic, azurin stb. elleneben főleg azon előnye van, hogy a növényt dacára annak, hogy sokkal hathatósabb, nem támadja meg és mivel hideg vízben gyorsan és tükeletesen oldódik, könnyebben is kezelhető. A t. gazdak figyelmét az antiperonosporinra irányítjuk és alkalmazását ajánljuk”. Olvasóinknak ovato ságot ajánljunk e szer alkalmazásával szemben, annyival inkább, mert az eddig ismert és jónak bizonyult permetező oldatok a czélnak teljesen megfelelők s a mellett olcsók is.

A délvidéki színi szövetkezet. Nagybecskerek városának színi bizottsága szombaton délután Krsztics János polgármester elnöklete alatt ülést tartott, melyben a város magatartását a délvidéki színi szövetkezettel szemben precizirozta. Kimondták ugyanis, hogy Nagybecskerek csak azon esetre marad meg a színi szövetkezetben, ha ott az illető társulat november és december hónapokban játszhatik. A pályázat kiirandó, a melynek eldöntése a színi szövetkezet Nagybecskereken tartandó közgyűlésének van fentartva. — Pancsován a Gromon Dezső-egylet igazgató-tanácsa szombaton szintén ülést tartott. A gyűlés főtárgyát a lugosi színigyggyámoltó egyesület átirata képezte, melyben felszólítja a Gromon-egyletet

a délvidéki színi szövetkezet további fentartására. Az ig. tanács hosszas és beható vita után, melyben a szerzett szomorú tapasztalatok eléggé jutottak kifejezésre, — egyhangulag kimondá, hogy a délvidéki színiszövetkezetbe kötelezőleg többé be nem lép. Egyben jelzi, hogy ha a többi városok fentartják a szövetkezetet és a színtársulat Pancsovára bejönne, a lehető támogatást meg nem vonja. A mi magyar nyelvterjesztő egyesületünk szintén a pályázat kiírása mellett szavazott, s éppen nem kezdi elveszteni reménységét, hogy a verseczi magyar színiüg eddigi szép lellendülése hanyatlani fog. Bizto-it erről intelligencziánk ismert hazafisága. A délvidéki színi szövetkezet ügyet pedig nem szabad elejteni.

A szerelmes recitátor. Biagosch Gy recitátor ügyében a mult napokban volt a végtargyalás a fehértemplomi törvénszék előtt, miután őt a törvénszék kérelme folytán Budapestről Fehértemplomra kísérték rendőri felügyelet alatt. Ez ügyben a következőket jelentik Fehértemplomról: A végtargyalást megelőző 8 napon at Biagosch orvosi felügyelet alatt állt; az erre vonatkozó orvosi vélemény szerint Biagosch elméje normalis, egyénisége intelligens. Az általa üldözött leány atya azt mondja, hogy leánya 5 évvel ezelőtt ismerkedett meg Biagoschsal Szászkan; Biagosch kérte, hogy engedjék meg neki, hogy tanu leányának kisebb költeményeket küldhessen, a mibe az atya bele is egyezett. Midőn azonban a szerelmes recitátor tola kodóbbá lett, eltiltotta neki a látogatásokat. Ez annyira kihozta Biagosch a sodraból, hogy örült leveleket kezdett irogatni, melyekben majd forró szerelmét, majd végtelen gyűlöletét írta le s később fenyegetőzni kezdett. Miután erre a leveleit fölbontatlanul küldték vissza nyilt levelező lapokon írt, a melyek becsületsértés tárgyait képezik. Végre Biagosch betolakodott tanu lakásába és feltörte a szoba ajtaját. Biagosch azzal védte magát, hogy annyira szerelmes volt, hogy nem tudta, mit tesz. A törvénszék elítélte Biagosch t a házi béke megzavarása és beszületsértés büntette miatt három havi fogházra és 100 frt pénzbírság megfizetésére. Biagosch nyomban megkezdte büntetését, melynek letelte után átadják a fővárosi rendőrségnek.

Szerkesztői levelezés.

— Dr. R-r A-r. Arad. Megkaptam! Intézkedni fogok. Levélben többet.

— r-ch-z. Hat nem elég kellemetlenséget szerzett e eddig is a családnak a dutyiban ülő örült szerelmes kulturkämpfer. Miért kíván ön még több bajt okozni. Különben is oly alakban közölhetetlen . . . Tessék érte küldeni!

Irodalom.

* Verne Gyula összes munkáinak egyedül jogosított képes magyar kiadásából a 6 és 7 füzetet küldte be a Franklin-Társulat. A két füzet a „Rejtelmes sziget” folytatását közli Szász Károly fordításában s rendkívül gazdagon van illusztrálva. Az eredeti diszkiadás 27 művészi fametsete magyorozza bennük a regényes és kegykapó események sorát. Ez új olcsó kiadás egy-egy füzetének ára 20 kr. bármely hazai könyvkereskedésben. Előfizetheti a vállalatra 1 frjával 5 füzetre akár a Franklin-Társulattól, akár a könyvvarosoknál.

* Az Olcsó könyvtár új olcsóbb kiadásától Gyulai Pál szerkesztésében a Franklin-Társulattól most vették a VII. sorozatot. Ez a sorozat ismét 6 irodalmi becsü munkát tesz olcsón hozzáférhetővé. A sorozat tartalma a következő: 12—124 Flegler Sándor. Szalay L. és munkái. — 135—127 Szig igeti E. Magyar színészek életrajza. — 128 egész 129 Vasiladis Sz. N Galatea. Dráma. — 130—131 Dayka Gáb. Költeményei. — 132—134 Kazinczy F. Bács-megyének gyötrelmei. — 135—137. Gogol M. Buljba Táraz. — Az Olcsó könyvtár egyes sorozatai megrendelhetők minden hazai könyvkereskedés útján; a hol könyvkereskedés nincs, levelező-lapon a Franklin-Társulattól. Egy egy sorozat ára bérmentes megküldéssel 2 frt. Egész számé 10 krajczár.

— Gözhajózás az Al-Dunán. Április 1-én megnyílt a gözhajózás az Al-Dunán. A magy. kir. államasvut gözhajói a következő menetrend szerint közlekednek:

Minden kedden, szerdán, pénteken és vasárnap:

indulás	Belgrádból	reggeli 5 óra	30 p.
"	Pancsováról	" 6 "	25 p.
"	Szemendriából	" 8 "	10 p.
"	Kubinból	" 8 "	30 p.
"	Dubroviczáról	" 9 "	5 p.
"	Báziásról	" 10 "	40 p.
érkezik	Gradistyénbe	" 11 "	15 p.
Indulás	Báziásról	déli 1 óra	kor.
"	Dubroviczáról	d. u. 3 "	30 p.
"	Kubinból	" 4 "	—
"	Szemendriából	" 4 "	25 p.
"	Pancsováról	" 6 "	40 p.
érk.	Belgrádba	esti 7 "	40 p.

Az ezen vonalon fekvő kosztólaczi állomást teljesen beszüntették.

Vasuti menetrend.

(Érvényes 1895. május 1-étől).
Erkezés Fehértemplomból:
 4.45 reggel, 1.42 délben, 5.45 este.
Indulás Temesvárra:
 4.59 reggel, 1.50 délben, 6.10 este.
Erkezés Temesvárról:
 8.27 reggel, 1.36 délben, 10.23 este.
Indulás Fehértemplomba:
 8.37 reggel, 1.43 délben, 10.28 este.
Erkezés Becskerekéről:
 1.05 délben, 5.39 este.
Indulás Becskerekre:
 5.50 reggel, 2.10 délután,
Indulás Jaszenováról Oraviczára:
 9.25 reggel, 2.32 délután, 11.05 este.
Indulás Oraviczáról Jaszenovára:
 2.35 éjjel, 11.15 délelőtt, 3.10 délután.
Indulás Temesvárról Aradra:
 8.20 reggel, 1.12 délben, 9.10 este.
Indulás Vojtekről Ném-Bogsánra:
 7.30 reggel, 3.10 délután, 9.25 este.
Erkezés Kubinból:
 8.17 reggel, 5.35 délután.
Indulás Kubinba:
 8.45 reggel, 3.45 délután.

Aproságok.

Vendéglőben.

Vendég: „Korcsmáros, vörös bort!“
 Korcsmáros, „Vörös bor... az épen elfogyott. de ha tetszik varni egy pár perczig, azonnal csinálhatok.“

Nyiltér.

Hamisított fekete selyem. Égessünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből, és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödördik és csakhamar kialszik, maga után csakély barna hamut hagyván: addig a hamisított selyem (mely zsíros színi szallónás lesz és könnyen török) lassan tovább ég (mint ahogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödördik, csak meg-görbül. Ha valódi selyem hamuját össze nyomjuk, el-porzik, a hamisítványé nem. — **Henneberg G. (cs. k. udvariszállító) selyemgyára** Zürichben, házhoz szállítva postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltör-yökre való akár egész végekben levő valódi selyem szövetekből. Svájcba czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megren-delések pontosan elintéztetnek.

ÉRTESEM

a t. cz. közönséget, hogy ügyvédi irodám 1895. évi május hó 1-től kezdve 1602 öszs: szmu házamban lesz (Rezidenz út-cza Hotel „Páris“ mellett.

Dr. Dajkovits István,
 ügyvéd.

Szolyva és Polenai

szaktekintélyek által elismert kiváló hatású

gyógyvizek

Gyomor és aranyér
 fejfájás, bántalmi
 szédülés, és
 cukros húgyár köszvény-
 elleni
 különlegesség!
 a friss töltésű SZOLYVAI és POLENAI védjegye!

Luhi Erzsébet

rendkívüli kellemes ízénél fogva, főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

tulságos gyomorsav
 képződésénél,
 idült gyomorhurut
 és étvágytalanság

torok, gége és
 hörgők idült
 hurutos bántalmi
 ellen, feltűnő
 sikerrel lesz
 alkalmazva.

a friss töltésű LUHI védjegye!

Főraktár: Budapesten,
Frum István utódánál,
 tulajdonos Werner Adolf Bathányi u. 3. sz.
 Megrendelhető: minden ásványvíz ke-reskedésben, vagy közvetlenül
 Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál,
Munkácsen.

Ezen vizeknek tiszta kezelése folytán, kellemetlen utóíze nem képződik

Phönix-hajkenőcs

a Stuttgarter egészségügyi és betegápolási kiállításon 1890. díjat nyert. Orvosi vélemény és ezer hálairat szerint az egyetlen reális és ártatlan szer, hogy uraknak és nőknek teljes ide hajzatot növeszzen; igen fiatal uraknál erős, bajuszt növeszt. Sikerért és ártatlanságért jóállás. Egy fégyel 80 kr, postai küldemény vagy utánvét 90 kr.
K. HOPPE, WIEN, XIV., Schwefelgasse 12.

Mária-czelli Gyomor-cseppek

nagyszerben hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgöngyöség, büzös lehelet, feltűjttség, savanyu, felbőfűgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szájkülvés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájsóál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gúliszták, májbagok és hámor-rhoidáknál.

Említett bajknál a **Máriaczelli gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mil száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A Máriaczelli gyomorcseppek valódián kaphatók.

Versecz: gyógyszer. Soós K., Müller O., Herzog J. és Röchler B.

Zichyfalva: gyógyszer. Mayering K.

Naponta 10 óraig nyitva.
 Plasztikai nemzetközi
Világ-Panoráma

Verseczen
 Andrassy-sétatér a nagy tőzsde mellett.

Ma vasárnap április 28-án és 29. 30. 31-én

SWÁJJCZ

Csütörtök május hó 2 án és a következő napokon vasárnapig
Róma Pompej és Bécs
 legszebb tájképei.

Fenti képek művésziesen festett eredeti fényképészeti felvételekből állanak.

Hogy a tisztelt közönségnek alkalmat nyujtsak körülbelöl 500 remek képből álló tárlatom megtekintésére ezentül 3 héten át minden hetfőn és csütörtökön új képsorozat lesz felállítva.

Nyitva: Vasárnap d. e. 9 órától. — Hétköznapon d. u. 2-től esti 9 óraig.

Belépti díj: 20 kr. Gyermek 12 éves koráig 10 kr. — Bérletjegy 7 látogatásra 1 frt.

Kégyes pártfogásába magamat ajánjlva

teljes tisztelettel
Berának J.

Legolesőbb utazás az egész világon át!

Nem a reklámnak, hanem a sok ezer ember általi személyes továbbajánlásnak, — a kik a
Richter-féle Tinct. capsici comp.-t
 (Horgony-Pain-Expellert)
 az utolsó 25 évben jó sikerrel használták, — köszön-heti ezen igazán biztos hatású háziszert nagy elter-jesztését és általános kedveltségét. Ki a **Tinct. capsici comp.-t** (Horgony-Pain-Expellert) készvényenél, czúznál (tagzaggatásnál), keresztcsontfajásnál, fej- és fog-faja-nál, csipfajdalomnál, fájdalomcsillapító bedörzso-lesként alkalmazta, abból egy üveget mindig készlet-ben fog tartani, hogy azt meghűléseknél is, mint leve-zető, elhárító szernek alkalmazhassa. Ezen rég jónak bizonyult háziszertnek ára igen olcsó, tudniillik 40 kr., 70 kr. és 1 frt. 20 kr. üvegenként. — Kapható a gyógyszerházakban; Budapesten **Török József** gyógyszerésznél. — Csak a „Horgony“ védjeggyel ellátott üvegek elfogadandók.
 Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüring.

Versecz. A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása.